

مجموعه مباحث اخلاقی

گام در مسیر هدایت

استاد معظم

حضرت آیت الله یثربی کاشانی «دامت برکاته»

۴ اردیبهشت ماه ۱۳۸۷

۱۶ ربیع الثانی ۱۴۲۹

تکثیر این جزوه

با رعایت محتوا، حفظ امانت در نقل و ذکر مأخذ مجاز است

الحمد لله رب العالمين وصلى الله على سيدنا محمد وآله الطاهرين ولعنة الله على أعدائهم أجمعين .

«سُبْحَانَكَ مَا أَضْيَقَ الطَّرِيقَ عَلَيَّ مَنْ لَمْ تَكُنْ دَلِيلَهُ وَمَا أَوْضَحَ الْحَقَّ عِنْدَ مَنْ هَدَيْتَهُ سَبِيلَهُ إِلَهِي فَاسْأَلُكَ بِمَا سَبَّلَ الْوُضُولَ إِلَيْكَ وَسَيِّرْنَا فِي أَقْرَبِ الطَّرِيقِ لِلْقُفُودِ عَلَيْكَ قَرُبَ عَلَيْنَا الْبَعِيدَ وَسَهَّلْ عَلَيْنَا الْعَسِيرَ الشَّدِيدَ وَالْحَقِّقْنَا بِعِبَادِكَ الَّذِينَ هُمْ بِالْإِدَارِ إِلَيْكَ يُسَارِعُونَ وَبَابِكَ عَلَيَّ الدَّوَامِ يَطْرُقُونَ وَإِيَّاكَ فِي اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ يَعْجُدُونَ وَهُمْ مِنْ هَيْبَتِكَ مُشْفِقُونَ»^(۱).

بارالها! پاک و منزهی تو چقدر تنگ است راهها بر آنکه تو راهنمایش نباشی، و چقدر آشکار است حق پیش آنکه او را به راهش راهنمایی کرده‌ای، خداوندا! ما را در راههای رسیدن به سویت قرار ده، و رهسپار کن ما را در نزدیکترین راهها برای ورود بر خودت، نزدیک کن بر ما دوری را و آسان کن بر ما دشواری و سختی را و متصل کن ما را به بندگان که آنان در رفتن به سویت می‌شتابند، و درب خانه ات را مدام می‌کوبند و تو را در شب و روز عبادت می‌کنند و آنان از هیبت تو هراسانند.

مقدمه؛

در جلسه گذشته درباره اراده، عزم و تصمیم مطالبی بیان نمودیم. فرازهای آغازین این نیایش نورانی زبان حال کسی است که عزم خود را جزم

۱- مناجات خمسة عشر، مناجات المریدین .

کرده و اراده نموده است که به درگاه حقّ متعال تقرب جوید و جام وصال نوشد .

بیمودنِ مسیرِ لقاءِ الهی برای همه واجب و الزامی است . اما تفاوت در رهرو و سالک است گاهی سالک با اراده و آگاهانه ، مسیر لقاء الهی را می‌پیماید و گاهی بدون آگاهی و با اجبار . خداوند متعال می‌فرماید :

﴿ يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ إِنَّكَ كَادِحٌ إِلَىٰ رَبِّكَ كَدْحًا فَمُلَاقِيهِ ﴾^(۱) .

ای انسان ! تو با تلاش و رنج به سوی پروردگارت می‌روی و او را ملاقات خواهی کرد .

«کدح» در لغت به معنای تلاش و کوشش همراه با سختی و مشقت می‌باشد^(۲) . راه وصول به درگاه حقّ متعال را باید طی کرد و گریزی از آن نداریم ، اما گاهی این مسیر را با سختی و مشقت طی می‌کنیم و آن زمانی است که با اجبار و حرکتی قهری مجبور باشیم که این مسیر را بپیماییم .

راه‌های وصول به خداوند سبحان:

برای آنکه مطلب فوق را بهتر در یابیم ، لازم است اندکی در برخی از واژه‌های نیایش امام سجّاد علیه السلام تأمل نماییم .

دو واژه کلیدی که در ابتدای این نیایش وجود دارد عبارتند از :

۱ - طریق ؛ ۲ - سبیل . البته واژه دیگری که معنایی نزدیک به این دو کلمه دارد و در قرآن کریم فراوان به کار رفته است ، واژه « صراط » است . از آنجا که بررسی لغوی این کلمات و ذکر شواهد قرآنی برای این سه واژه ما را

۱- سورة انشقاق، آیه ۶ .

۲- مفردات الفاظ القرآن، صفحه ۴۴۳ .

در فهم بهتر فرمایشات امام سجّاد علیه السلام یاری می‌کند ابتدا به ترجمه این کلمات و ذکر شواهد قرآنی می‌پردازیم.

در تعریف «طریق» در کتب لغت آمده است:

«الطَّرِيقُ، السَّبِيلُ الَّذِي يَطْرُقُ بِالْأَرْجُلِ»^(۱).

طریق راهی است که با پا پیموده می‌شود.

و در تعریف «سبیل» آمده است:

«الطَّرِيقُ الَّذِي فِيهِ سَهْوَةٌ»^(۲).

راهی که پیمودن آن آسان است.

تفاوتی هم ندارد که این آسانی به دلیل کوتاهی راه باشد یا به جهت

آنکه سواره طی مسیر می‌شود.

خداوند متعال می‌فرماید:

﴿ هَذِهِ سَبِيلِي أَدْعُو إِلَى اللَّهِ عَلَى بَصِيرَةٍ ﴾^(۳).

این راه من است. من و پیروانم با بصیرت کامل، همه مردم را به سوی خدا

دعوت کنیم.

و در آیه‌ای دیگر می‌فرماید:

﴿ ادْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ ﴾^(۴).

با حکمت و اندرزی نیکو به راه پروردگارت دعوت نما.

و در آیه‌ای دیگر آمده است:

﴿ ثُمَّ السَّبِيلَ يَسْرَهُ ﴾^(۵).

سپس راه را بر او آسان کرد.

۱- مفردات الفاظ القرآن، صفحه ۳۱۲.

۲- مفردات الفاظ القرآن، صفحه ۲۲۸.

۳- سوره یوسف، آیه ۱۰۸.

۴- سوره نحل، آیه ۱۲۵.

۵- سوره عبس، آیه ۲۰.

در تعریف واژه « صراط » در لغت آمده است :

«الصِّرَاطُ الطَّرِيقُ الْمُسْتَقِيمُ»^(۱).

صراط ؛ یعنی راه مستقیم و راست .

﴿إِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ﴾^(۲).

ما را به راه راست هدایت کن .

﴿وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ﴾^(۳).

این راه مستقیم من است از آن پیروی کنید .

خداوند متعال در سوره مبارک حمد ، راه خود را راهی مستقیم و بدون

انحراف و گمراهی معرفی می کند و آن را نعمتی با ارزش بر می شمارد .

﴿صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ﴾^(۴).

راه کسانی که آنان را مشمول نعمت خود ساختی .

تفاوت مؤمنان و گمراهان؛

با دقت در عبارات روشن شد که روشهای مختلفی برای رسیدن به

بارگاه ذات اقدس الهی وجود دارد . مسیری با سختی طی می شود و مسیر

دیگر آسان و مستقیم است . انتخاب با راهرو و سالک است که کدام یک را

برگزینند . خداوند سبحان می فرماید :

﴿أَلَمْ أَعْهَدْ إِلَيْكُمْ يَا بَنِي آدَمَ أَنْ لَا تَعْبُدُوا الشَّيْطَانَ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ * وَأَنْ

اعْبُدُونِي هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ﴾^(۵).

۱- مفردات الفاظ القرآن، صفحه ۲۸۶.

۲- سوره حمد، آیه ۶.

۳- سوره انعام، آیه ۱۵۳.

۴- سوره حمد، آیه ۷.

۵- سوره یاسین آیات ۶۱-۶۰.

آیا با شما عهد نکردم ای فرزندان آدم که شیطان را نپرستید که او برای شما دشمنی آشکار است * و اینکه مرا پرستید که راه مستقیم این است .
پیمودن راه مستقیم گام نهادن در مسیر عبودیت و بندگی خداوند سبحان است اما پیروی از هواهای نفسانی و بندگی شیطان ؛ یعنی گام نهادن در راهی که عاقبت آن گمراهی و ضلالت است . راه بندگی خداوند سبحان مسیری مستقیم و نزدیک است . در این باره خداوند متعال می فرماید :

﴿وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ﴾^(۱) .

و هنگامی که بندگان من ، از تو درباره من سؤال کنند ، بگو : من نزدیکم ، دعای دعاکننده را ، به هنگامی که مرا می خواند ، پاسخ می گویم ، سپس باید دعوت مرا بپذیرند ، و به من ایمان بیاورند ، تا راه یابند و به مقصد برسند .

در مقابل خداوند متعال در مورد پیروی از شیطان می فرماید :

﴿وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ فِي آذَانِهِمْ وَقْرٌ وَهُوَ عَلَيْهِمْ عَمًى أُولَٰئِكَ يُنَادُونَ مِن مَّكَانٍ بَعِيدٍ﴾^(۲) .

ولی کسانی که ایمان نمی آورند در گوشه‌هایشان سنگینی است و گویی نابینا هستند و آن را نمی بینند آنها همچون کسانی هستند که گویی از راه دور صدا زده می شوند .

برای مؤمنان مقصد و مقصود دور از دسترس نیست ، اما کافران همانند انسانهای نابینا و ناشنوا هستند که نمی توان آنان را هدایت کرد ؛ زیرا نمی توانند ببینند لذا توان تشخیص راه را از بی راهه ندارند . آنها نمی شنوند و به همین علت نمی توانیم آنان را با گفتار هدایت نماییم . به هر حال انسانهای کر و کور مسیر را به اشتباه طی می کنند و هر لحظه از هدف دورتر می شوند و این امری

۱- سوره بقره ، آیه ۱۸۶ .

۲- سوره فصلت ، آیه ۴۴ .

طبیعی است و چندان هم دور از انتظار نیست. البته به تصریح قرآن کریم همه موجودات خواه ناخواه به سوی خداوند متعال در حرکت‌اند.

﴿ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَصَوَّرَكُمْ فَأَحْسَنَ صُوْرَكُمْ وَإِلَيْهِ الْمَصِيْرُ ﴾ (۱).

آسمانها و زمین را به حق آفرید و شما را تصویر کرد، تصویری زیبا و دلپذیر و سرانجام همه به سوی اوست.

در آیه‌ای دیگر خداوند متعال می‌فرماید:

﴿ صِرَاطِ اللّٰهِ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ أَلَا إِلٰهَ إِلَّا اللّٰهُ تَصِيْرُ الْأُمُورِ ﴾ (۲).

راه خداوندی که تمام آنچه در آسمانها و آنچه در زمین است از آن اوست، آگاه باشید که همه کارها تنها به سوی خدا باز می‌گردد.

همانطور که روشن شد در برابر انسانها دو راه وجود دارد؛ راه نزدیک و راه دور. به عبارتی دیگر راهی مستقیم و راهی منحرف ولی در هر صورت درب دولت سرای هدایت الهی در انتهای مسیر قرار دارد اما کسانی که در مسیر شیطان حرکت کنند درب خانه سعادت بر آنان گشوده نخواهد شد. در این باره خداوند سبحان می‌فرماید:

﴿ اِنَّ الَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِآيَاتِنَا وَاسْتَكْبَرُوْا عَنْهَا لَا تُفْتَحْ لَهُمْ اَبْوَابُ السَّمٰوٰتِ وَلَا يَدْخُلُوْنَ الْجَنَّةَ حَتّٰى يَلْبِغَ الْجَمَلُ فِي سَمِّ الْخِيَاطِ وَكَذٰلِكَ نَجْزِي الْمُجْرِمِيْنَ ﴾ (۳).

کسانی که آیات ما را تکذیب کردند، و در برابر آن تکبر ورزیدند هرگز در بهای آسمان به رویشان گشوده نمی‌شود و هیچ‌گاه داخل بهشت نخواهند شد مگر اینکه شتر از سوراخ سوزن بگذرد! این‌گونه، گنهکاران را جزا می‌دهیم.

۱- سوره‌ تعین، آیه ۳.

۲- سوره‌ شوری، آیه ۵۳.

۳- سوره‌ اعراف، آیه ۴۰.

﴿ وَمَنْ يَتَّبِعِ الْكُفْرَ بِالْإِيمَانِ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ ﴾^(۱).

کسی که کفر را به جای ایمان بپذیرد از راه مستقیم گمراه شده است.
در سوره مبارک حمد و در این نیایش نورانی از خداوند متعال درخواست می‌نماییم در مسیر هدایت گام نهمیم.

﴿ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ﴾ * اهدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ﴿^(۲).

پروردگارا! تنها تو را می‌پرستیم و تنها از تو یاری می‌جوئیم * ما را به راه راست هدایت کن.

سخن از صراط را به همین اندازه وا می‌گذاریم. واژه دیگری که در مناجات شریف سیّد الساجدین علیه السلام به آن بر می‌خوریم واژه «اضیق» است. معنای این کلمه که افعال تفضیل واژه «ضیق» است با توجه به معنای کلمه «ضیق» روشن می‌شود.

در لغت برای این واژه دو معنا آمده است؛

۱ - تنگ^(۳) بودن؛ ۲ - سختی^(۴). که البته هر دو معنای فوق را می‌توان

برای تفسیر نیایش امام سجاد علیه السلام به کار برد.

امام سجاد علیه السلام می‌فرماید:

«سُبْحَانَكَ مَا أَضْيَقُ الطُّرُقَ عَلَيَّ مَنْ لَمْ تَكُنْ دَلِيلَهُ».

پروردگارا! ای پاک و منزّهی چقدر تنگ (سخت) است راهها بر آنکه تو راهنمایش نباشی.

دلالت و معنای آن؛

دو واژه دیگری که در فرازهای نخست نیایش نیاز به تأمل دارد

۱- سوره بقره، آیه ۱۰۸.

۲- سوره حمد، آیات ۵-۶.

۳- مفردات الفاظ القرآن، صفحه ۳۰۹.

۴- مجمع البحرین، جلد ۳ صفحه ۳۴.

عبارتند از :

۱ - دلیل ؛ ۲ - هدایت .

اهل لغت در مورد معنای « دلیل » می‌گویند :

«الدلالة ما يتوصل به إلى معرفة الشيء»^(۱) .

دلالت امری است که به وسیله آن می‌توان موضوعی را شناخت .

« دلیل » صفت مشبّهه است و ابزاری است برای رسیدن به مقصود . این امر در مورد وصول و رسیدن به ذات اقدس ربوبی معنای خاص خود را پیدا می‌کند ؛ زیرا در مورد حضرت حقّ جلّ و علی مقصود از مقصد جدا نیست ؛ به عبارت دیگر ما می‌خواهیم به خداوند سبحان برسیم ، و برای رسیدن به آن بارگاه باید به وسیله خداوند متعال به هدف دست یابیم . باید با خدا به خدا برسیم . خداوند متعال بهترین هدایت کننده و دلالت کننده برای رسیدن به خود می‌باشد .

معنا و انواع هدایت؛

واژه مهمّ دیگری که در تفسیر نیایش امام سجّاد علیه السلام باید به آن توجه

کنیم واژه « هدایت » است . در مورد تعریف « هدایت » آمده است :

«الهداية دلالة بلطف»^(۲) .

هدایت ؛ یعنی راهنمایی همراه با لطف و رحمت .

متکلمین اسلامی با استناد به آیات قرآن کریم و ارشادات بزرگان

دین ، چهار نوع هدایت بر شمرده‌اند .

۱- «الهداية التي عمّ بجنسها كلّ مكلف»^(۳) .

۱- مفردات الفاظ القرآن، صفحه ۱۷۳ .

۲- مفردات الفاظ القرآن، صفحه ۵۳۶ .

۳- مفردات الفاظ القرآن، صفحه ۵۳۶ .

هدایتی که شامل همهٔ مکلفین می‌شود.

بهتر آن است که در تعریف این نوع از هدایت بگوییم، هدایتی که شامل همهٔ موجودات می‌گردد و مختص مکلفین (انسانها) نمی‌باشد. در مورد این هدایت که «هدایت تکوینی» نام دارد خداوند سبحان می‌فرماید:

﴿رَبُّنَا الَّذِي أَعْطَى كُلَّ شَيْءٍ حَلْقَهُ ثُمَّ هَدَى﴾^(۱).

پروردگار ما همان کسی است که به هر موجودی، آنچه را لازمهٔ آفرینش او بوده داده، سپس هدایت کرده است.

هدایت تکوینی، هدایتی عام می‌باشد و هر موجودی به مقدار استعداد و قابلیت خود از آن برخوردار است. انسان بخواهد یا نخواهد متولد می‌شود و رشد می‌کند و مراحل کمال را مرحله به مرحله طی می‌کند و در همین راستا می‌بیند و می‌شنود و فرا می‌گیرد. حیوانات و دیگر موجودات نیز در راه رسیدن به کمال مقدر خود از نیروی غریزه برخوردار می‌گردند.

۲- «الهداية التي جعل للناس بدعائه اياهم على السنة الانبياء وانزال القرآن»^(۲).

هدایتی که مخصوص انسانها است و به وسیلهٔ بعثت انبیاء (علیهم‌السلام) و فرستادن قرآن (کتب آسمانی) صورت می‌گیرد.

این نوع هدایت «هدایت تشریحی» نام دارد. در این مورد خداوند متعال می‌فرماید:

﴿وَجَعَلْنَا مِنْهُمْ أُمَّةً يَهْتَدُونَ بِأَمْرِنَا لَمَّا صَبَرُوا وَكَانُوا بِآيَاتِنَا يُوقِنُونَ﴾^(۳).

و از آنان امامان قرار دادیم، که به فرمان ما مردم را هدایت می‌کردند، چون شکیبایی نمودند و به آیات ما یقین داشتند.

۱- سوره طه، آیه ۵۰.

۲- مفردات الفاظ القرآن صفحه ۵۳۶.

۳- سوره سجده، آیه ۲۴.

۳- «التَّوْفِيقَ الَّذِي يَخْتَصُّ بِهِ مَنْ اِهْتَدَى»^(۱).

توفیق هدایت بیشتری است که شامل هدایت شدگان می‌گردد.

آیات نورانی قرآن با چنان وضوحی این نوع از هدایت را تبیین فرموده است که جای هیچ سخن و توضیحی باقی نمی‌ماند **إِلَّا** اینکه بنده مصداق و مسیر هدایت را درست انتخاب کند که البته خود قرآن مسیر را نیز نمایانده است.

﴿وَيَزِيدُ اللَّهُ الَّذِينَ اهْتَدَوْا هُدًى﴾^(۲).

کسانی که در راه هدایت گام نهاده‌اند، خداوند بر هدایتشان می‌افزاید.

﴿وَالَّذِينَ اهْتَدَوْا زَادَهُمْ هُدًى﴾^(۳).

کسانی که هدایت یافته‌اند، خداوند بر هدایتشان می‌افزاید.

﴿وَمَنْ يُؤْمِن بِاللَّهِ يَهْدِ قَلْبَهُ﴾^(۴).

و هر کس به خدا ایمان آورد، خداوند قلبش را هدایت می‌کند.

﴿إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ يَهْدِيهِمْ رَبُّهُمْ بِإِيمَانِهِمْ﴾^(۵).

کسانی که ایمان آوردند و کارهای شایسته انجام دادند، پروردگارشان آنها را در پرتو ایمانشان هدایت می‌کند.

﴿وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا﴾^(۶).

و آنها که در راه ما جهاد کنند، قطعاً به راههای خود هدایتشان خواهیم کرد.

﴿فَهَدَى اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا لِمَا اخْتَلَفُوا فِيهِ مِنَ الْحَقِّ بِإِذْنِهِ وَاللَّهُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى

صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ﴾^(۷).

۱- مفردات الفاظ القرآن، صفحه ۵۳۶.

۲- سوره مریم، آیه ۷۶.

۳- سوره محمد ﷺ، آیه ۱۷.

۴- سوره تغابن، آیه ۱۱.

۵- سوره یونس، آیه ۹.

۶- سوره عنکبوت، آیه ۶۹.

۷- سوره بقره، آیه ۲۱۳.

خداوند، آنهایی را که ایمان آورده بودند، به حقیقت آنچه مورد اختلاف بود، به فرمان خودش رهبری نمود، و خدا، هر کس را بخواهد، به راه راست هدایت می‌کند.

۴- «الهداية في الآخرة إلى الجنة»^(۱).

هدایت به سوی بهشت در آخرت.

این هدایت مخصوص عالم آخرت است و در آن جا است که مؤمنان از این هدایت بهره‌مند می‌گردند.

در مورد این نوع از هدایت در قرآن کریم آمده است،

﴿وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَؤُوفٌ رَحِيمٌ﴾^(۲).

و در دل‌های ما حسد و کینه‌ای نسبت به مؤمنان قرار مده، پروردگارا! تو مهربان و رحیمی.

﴿وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غَلٍّ تَجْرِي مِنَ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنْ هَدَانَا اللَّهُ﴾^(۳).

و آنچه در دل‌ها از کینه و حسد دارند بر می‌کنیم و از زیر قصرها و درختان آنها نهرها جریان دارد، می‌گویند ستایش مخصوص خداوندی است که ما را به این همه نعمت رهنمون شد و اگر خدا ما را هدایت نکرده بود ما به اینها راه نمی‌یافتیم.

تفاوت انسانها در پیمودن راه؛

بر اساس مطالبی که تا کنون بیان شد، روشن گشت که آدمی از بدو

۱- مفردات الفاظ القرآن، صفحه ۵۳۶.

۲- سوره حشر، آیه ۱۰.

۳- سوره اعراف، آیه ۴۳.

تولّد در مسیر وصول به خداوند متعال گام می‌نهد، اما این سلوک و طیّ طریق گاهی نا آگاهانه، بدون اراده و با اجبار می‌باشد، که آن را «هدایت تکوینی» می‌نامند.

اما گاهی انسان عزم خود را جزم می‌کند و گام در راه مستقیم می‌نهد و با اراده و یاری خداوند متعال برای رسیدن به بارگاه قدس ربوبی حرکت می‌کند. روشن است که این گونه طیّ طریق نمودن، بر خلاف روش نخست آسانتر است و آدمی در این دنیا به هدف خود دست می‌یابد.

خداوند سبحان راه هدایت را به همگان نشان داده است، اما این انسان است که باید مسیر خود را انتخاب نماید.

﴿إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا﴾^(۱).

ما راه را به او نشان دادیم، خواه شاکر باشد (و پذیرا گردد) یا ناسپاس.

اگر قرار باشد که خداوند سبحان راه را نشان دهد، مسیر وصول بسیار نزدیک و روشن خواهد بود. امام زین العابدین علیه السلام در نیایش خود به همین معنا اشاره می‌کنند و می‌فرمایند:

«وَمَا أَوْضَحَ الْحَقُّ عِنْدَ مَنْ هَدَيْتَهُ سَبِيلَهُ».

و چقدر آشکار است حق نزد کسی که تو او را به راه هدایت کرده باشی.

هدایت بیشتر، چرا؟

پس از تدبّر در مطالب بالا این سؤال در ذهن جوانه می‌زند که چرا مؤمن با اینکه نماز می‌خواند و با خداوند متعال مناجات می‌کند و هدایت شده است، باز هم از خداوند متعال طلب هدایت می‌کند؟ این تقاضا و طلب

۱- سوره انسان، آیه ۳.

هدایت افزونتر برای چیست ؟

امام سجّاد علیه السلام در ادامه این نیایش پاسخ این پرسش را می‌دهند و می‌فرمایند :

«وَسَيَّرْنَا فِي أَقْرَبِ الطَّرِيقِ لِلْوُفُودِ عَلَيْكَ قَرَّبَ عَلَيْنَا الْبَعِيدَ وَسَهَّلَ عَلَيْنَا الْعَسِيرَ الشَّدِيدَ وَالْحَقَّقْنَا بِعِبَادِكَ الَّذِينَ هُمْ بِالْإِدَارِ إِلَيْكَ يُسَارِعُونَ وَبَابِكَ عَلَى الدَّوَامِ يَطْرُقُونَ وَإِيَّاكَ فِي اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ يَعْبُدُونَ وَهُمْ مِنْ هَيْبَتِكَ مُتَشَفِّقُونَ».

رهسپار کن ما را در نزدیکترین راهها برای ورود بر خودت ، نزدیک کن بر ما دوری را و آسان کن بر ما دشواری و سختی را و متصل کن ما را به بندگانت آنان که در رفتن به سویت می‌شتابند ، و درب خانه ات را مدام می‌کوبند و تو را در شب و روز عبادت می‌کنند و آنان از هیبت تو هراسانند .

کسی که با جبر و نا آگاهانه مسیر را طی می‌کند ، با سختی و مشقت روبرو می‌گردد و زمانی به حقیقت می‌رسد که دیگر دیر شده و پرونده اعمالش بسته شده است . اما هدایت یافتگان از خداوند متعال درخواست می‌کنند ، که زود و آسان به هدف نهایی که وصول به حق است دست یابند و به بندگانی ملحق شوند که در مسیر هدایت می‌شتابند و همیشه در بهای هدایت را به صدا در می‌آورند و شبانه روز در عبادت و مناجات هستند . انشاء الله خداوند متعال ما را نیز از آنان قرار دهد .

«وَالسَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ»

به عبارت دیگر ما می‌خواهیم به
خداوند سبحان برسیم، و برای رسیدن
به آن بارگاه باید به وسیله خداوند
متعال به هدف دست یابیم. باید با خدا
به خدا برسیم. خداوند متعال بهترین
هدایت کننده و دلالت کننده برای
رسیدن به خود می‌باشد.

(صفحه ۱۰ از همین جزوه)

www.yasrebi.ir

پست الکترونیک: info@yasrebi.ir

محل برگزاری جلسات :

چهار راه شهدا - خیابان معلم - کوچه معلم ۱۴ - پلاک ۸

تلفن ۷۷۳۲۳۶۷ و ۷۷۴۹۱۶۰ - نمابر ۷۷۴۳۹۱۹